

LBRIS

We know
books

CHARLES DICKENS
TWIST OLIVÉR

Editura **KEDVENC Kiadó**

Székelyudvarhely, 2023

ISBN 978-606-8638-67-6

E mű részleteinek vagy teljes egészének közzlése bármilyen médiában a kiadó írásbeli engedélye nélkül tilos és bűncselekmény a hatályban levő törvények szerint.

Reproducerea parțială sau integrală a ediției fără acordul editurii este interzisă și va fi pedepsită conform legilor în vigoare.

Megrendelhető:

0744-505331

0744-611095

E-mail: kedvenckiado2012@gmail.com

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DICKENS, CHARLES

Twist Oliver / Charles Dickens ; trad.: Csánk Endre. – Odorheiu-
Secuiesc : Kedvenc Kiado, 2021
ISBN 978-606-8638-67-6

I. Csánk, Endre (trad.)

821.111

TARTALOMJEGYZÉK

ELSŐ FEJEZET	7
<i>melyből megtudjuk, hogy Twist Olivér miféle helyen és milyen körülmények között jött a világra</i>	
MÁSODIK FEJEZET	11
<i>mely Twist Olivér növekedésének, neveltésének és ellátásának a körülményeiről szól</i>	
HARMADIK FEJEZET	24
<i>Twist Olivérből majdnem kéményseprő lesz</i>	
NEGYEDIK FEJEZET	33
<i>Olivérnek más állást ajánlanak, és megkezdí közéleti szereplését</i>	
ÖTÖDIK FEJEZET	41
<i>Olivér új társaságba kerül. Először megy temetésre, és kellemetlen benyomásokat szerez gazdája foglalkozásáról</i>	
HATODIK FEJEZET	52
<i>Olivér, akit Noah csúfolódásai felingerelnek, a tettek mezejére lép, és ezzel kissé meghökkeníti ellenfeleit</i>	
HETEDIK FEJEZET	57
<i>Olivér tovább makacsodik</i>	
NYOLCADIK FEJEZET	64
<i>Olivér Londonba vándorol. Útközben egy különös ifjú úriemberrel találkozik</i>	
KILENCEDIK FEJEZET	73
<i>Újabb részletek a kedves öregúr és nagy reményű tanítványainak dolgairól</i>	
TIZEDIK FEJEZET	79
<i>Olivér közelebből megismeri új társainak jellemét, és drága áron gyűjt tapasztalatokat. Rövid, de igen fontos fejezet</i>	
TIZENEGYEDIK FEJEZET	84
<i>Beszámol Fang úrról, a rendőrbíróról, és egy példával ismerteti törvénykezési módszerét</i>	
TIZENKETTEDIK FEJEZET	92
<i>melyben Olivért oly gondosan ápolják, mint eddig még soha. A fejezet során ismét szó lesz a vidám öregúrról és ifjú barátairól</i>	

TIZENHARMADIK FEJEZET.....	101
<i>A nyájas olvasónak új ismerősöket mutatunk be, akikkel kapcsolatban mindenféle kellemes dologról mesélhetünk</i>	
TIZENNEGYEDIK FEJEZET.....	110
<i>További részleteket közöl Olivérnek Brownlow úrnál való tartózkodásáról.</i>	
<i>Közli továbbá egy Grimmig nevű úr figyelemre méltó jóslatát, melyet akkor mondott, mikor Olivért megbízták valamivel</i>	
TIZENÖTÖDIK FEJEZET.....	121
<i>melyből kiderül, hogy mennyire szerette Olivért a vidám öreg uzorás és Nancy kisasszony</i>	
TIZENHATODIK FEJEZET.....	128
<i>mely elmondja, hogy mi történt Twist Olivérral, miután Nancy magával vitte</i>	
TIZENHETEDIK FEJEZET.....	139
<i>Olivér keserű sorsa nem változik, sőt egy nagyember érkezik Londonba, aki csorbát ejt a fiú jó hírnevére</i>	
TIZENNYOLCADIK FEJEZET.....	149
<i>Hogy telt Olivér élete barátainak nevelő hatású környezetében?</i>	
TIZENKILENCEDIK FEJEZET.....	157
<i>amelyben megbeszélnek és elhatároznak egy neves tervet</i>	
HUSZADIK FEJEZET.....	167
<i>melyben Olivért átadják William Sikes úrnak</i>	
HUSZONEGYEDIK FEJEZET.....	175
<i>Úton</i>	
HUSZONKETTEDIK FEJEZET.....	181
<i>A betörés</i>	
HUSZONHARMADIK FEJEZET.....	188
<i>mely röviden összefoglalja Bumble úr és egy hölgy kellemes társalgását, és bebizonyítja, hogy egy bizonyos tekintetben még az egyházi is érzékeny</i>	
HUSZONNEGYEDIK FEJEZET.....	197
<i>mely csak egy szegény asszonyról szól. Rövid fejezet, de talán lesz némi jelentősége történetünk szempontjából</i>	
HUSZONÖTÖDIK FEJEZET.....	203
<i>melyben visszatérünk Fagin úrhoz és társaihoz</i>	
HUSZONHATODIK FEJEZET.....	209
<i>melyben rejtélyes személyiség jelenik meg a színen, és sok olyan dolog történik, ami szoros összefüggésben van e történettel</i>	

HUSZONHETEDIK FEJEZET.....	220
<i>mely jóváteszi egy előbbi fejezet udvariatlanságát, amikor is illetlen módon saképnél hagytunk egy hölgyet</i>	
HUSZONNYOLCADIK FEJEZET.....	228
<i>mely beszámol Olivér további kalandjairól</i>	
HUSZONKILENCEDIK FEJEZET.....	238
<i>amelyben megtudunk egyet-mást a ház lakóiról, ahol Olivér menedéket talált</i>	
HARMINCADIK FEJEZET.....	242
<i>mely elmondja, hogy mit gondoltak Olivérről a látogatók</i>	
HARMINCEGYEDIK FEJEZET.....	249
<i>Válságos pillanatok</i>	
HARMINCKETTEDIK FEJEZET.....	259
<i>amely arról szól, miylen boldogan élt Olivér új barátainál</i>	
HARMINCHARMADIK FEJEZET.....	267
<i>melyben Olivért és barátait váratlan csapás éri</i>	
HARMINCNEGYEDIK FEJEZET.....	275
<i>melyben megtudunk egyet-mást egy fiatalemberről, aki most lép a színpadra, Olivérnek egy újabb kalandjáról is hallunk</i>	
HARMINCÖTÖDIK FEJEZET.....	284
<i>amely beszámol Olivér kalandjának eredménytelenségéről és egy eléggé fontos párbeszédéről Harry Maylie és Rose között</i>	
HARMINCHATODIK FEJEZET.....	291
<i>mely igen rövid, és talán jelentéktelennek is látszik, de azért mégis figyelemre méltó, mert folytatása az előbbinek, és kulcsa egy következőnek, amelyre szintén rákerül a sor</i>	
HARMINCHETEDIK FEJEZET.....	294
<i>melyben az olvasó, a házasságot illetően, az érem másik s elég gyakori oldalával ismerkedik meg</i>	
HARMINCNYOLCADIK FEJEZET.....	305
<i>amelyből megtudjuk, hogyan folyt le az éjszakai találkozás Bumble úr, Bumble-né asszony és Monks között</i>	
HARMINCKILENCEDIK FEJEZET.....	316
<i>melyben az olvasó újra találkozik néhány tiszteletre méltó úriemberrel, akik már eddig is szerepeltek, és megtudjuk, hogy dugta össze becses fejét Monks és az öreg Fagin</i>	

NEGYVENEDIK FEJEZET	330
<i>Különös párbeszéd, amely az előbbi fejezet folytatása</i>	
NEGYVENEGYEDIK FEJEZET	335
<i>melyben újabb érdekes felfedezésekről lesz szó, és tapasztalni fogjuk, hogy a meglepetés, csakágy, mint a baj, ritkán jár egyedül</i>	
NEGYVENKETTEDIK FEJEZET	345
<i>Olivér egy régi ismerőse, akiben a lángelme határozott jelei mutatkoznak, fontos szerephez jut a fővárosban</i>	
NEGYVENHARMADIK FEJEZET	356
<i>amelyből kitérnék, hogy még az „agyafúrt Vagány” is bajba juthat</i>	
NEGYVENNEGYEDIK FEJEZET	367
<i>Eljön a nap, amikor Nancynek be kellene váltania ígéretét, de nem teszi</i>	
NEGYVENÖTÖDIK FEJEZET	375
<i>Noah Claypole titkos megbízást kap</i>	
NEGYVENHATODIK FEJEZET	380
<i>Nancy beváltja ígéretét</i>	
NEGYVENHETEDIK FEJEZET	388
<i>Végezetes következmények</i>	
NEGYVENNYOLCADIK FEJEZET	396
<i>Sikes menekül</i>	
NEGYVENKILENCEDIK FEJEZET	404
<i>Monks és Brownlow úr találkoznak.</i>	
<i>Beszélgetésüket egy váratlan hír szakítja félbe</i>	
ÖTVENEDIK FEJEZET	415
<i>Üldözés és menekülés</i>	
ÖTVENEGYEDIK FEJEZET	427
<i>melyben nemcsak egy titok oldódik meg, de szerepel egy házassági ajánlat is, anélkül, hogy szerződés vagy hozomány csak szóba is kerülne</i>	
ÖTVENKETTEDIK FEJEZET	440
<i>Fagin utolsó éjszakája</i>	
ÖTVENHARMADIK FEJEZET	449
<i>és egyben az utolsó</i>	

ELSŐ FEJEZET

melyből megtudjuk, hogy Twist Olivér miféle helyen és milyen körülmények között jött a világra

Valahol, egy nagy városban, amelyet több oknál fogva is okosabb lesz nem megnevezni, s amelynek kitalált nevet sem akarok adni, a számos egyéb középület között van egy olyan, melynek a párját ősidők óta megtalálhatjuk a világ majdnem minden városában: tudniillik a dologház. Ebben a dologházban született egy szép napon – hogy milyen napon és hányadikán, annak a pontos közlésével már csak azért sem érdemes vesződnöm, mert ez úgysem mondana semmit az olvasónak, legalábbis történetünknek ebben a pillanatában nem –, ebben a dologházban született az az emberi halandó, kinek nevét a fejezet címében már előrebocsátottam.

Miután a kerületi orvos erre a siralomvölgynek nevezett világra segített, még hosszú ideig erősen kétséges maradt, megéri-e a gyermek egyáltalában, hogy akármilyen nevet is adjanak neki; mert ha nem érte volna meg még a keresztelődését sem, akkor több, mint valószínű, hogy ezek a feljegyzések sem jelentek volna meg soha; vagy ha igen, akkor ez a néhány oldalra szorítkozó kis mű igazán eldicsekedhetett volna avval, hogy ő az egész világirodalom és minden idők legtömörebb és leghitelesebb életrajza.

Ámbár nem óhajtom azt állítani, hogy dologházban születni már önmagában is olyan irigylésre méltó szerencse, aminél jobb nem is igen érhet senki emberfiát, mégis meg kell mondanom, hogy ebben a kivételes esetben Twist Olivér számára még aránylag ez volt a legjobb, ami vele történhetett. Ugyanis Olivért csak rendkívüli nehézségek árán lehetett rávenni arra, hogy rászánja magát a lélegzés mesterségére – erre a keserves foglalkozásra, melyet mégis úgy megszoktunk már, hogy nélküle nem is tudnánk könnyűszerrel megenni; egy ideig csak feküdt hanyatt a pihés derékaljon, és kapkodott a levegő után, elég határozatlanul ingadozva a mi földi világunk meg a másik között: s a mérleg kétségtelenül az utóbbi felé billent. Mármost ha ez alatt

a rövid idő alatt Olivért gondos nagymamák, aggodalmas nagynénik, gyakorlott ápolónók és nagy tudományú doktorok vették volna körül, majdnem egészen bizonyos, hogy pillanatok alatt menthetetlenül át is segítették volna a túlvilágra. De hát senki más nem volt mellette, csak egy szegényházi öregasszony, akit meglehetősen pityókássá tett már a mértéktelen sörfogyasztás; meg az egyházközség hatósági orvosa, aki szakmányban csinálta az ilyesmit; így aztán Olivér és a természet egymás között döntötték el a küzdelmet. Az eredmény az lett, hogy egy kis küszködés után Olivér szuszogni, prüszkölni kezdett, sőt végül annyira jutott, hogy sikerült tudomására hoznia a dologház bennlakóinak, hogy újabb teher szakadt az egyházközség nyakába. Olyan bömböléssel közölte ezt, amelyet csak elvárhatunk egy fiúgyermektől, aki három és egynegyed percig nem volt birtokában egy roppant hasznos felszerelésének: a hangjának.

Abban a pillanatban, amikor Olivér az első jelét adta, hogy a tüdejét szabadon és helyesen tudja működtetni, a vaságyon megmozdult a rendetlenül odadobott, toldott-foldott takaró; s a vánkosról egy fiatal asszony sápadt arca emelkedett fel bágyadtan. Gyenge, elhaló hangon szólalt meg, alig hallhatóan:

– Mutassák a gyereket, aztán hadd haljak meg.

Az orvos a tűzhelynél üldögélt, arccal a tűznek; s felváltva melengette és dörzsölte a két tenyerét. Ahogy a fiatal asszony megszólalt, felállt, odalépett az ágya fejéhez, és azt mondta neki, sokkal kedvesebben, mint ahogy várhatta volna tőle az ember:

– Ó, magának még nem szabad a halált emlegetnie!

– Bizony nem, drága lelkem, bizony nem – szólt közbe az öreg ápolónő is, miután sietve a zsebébe gyömösölt egy zöld palackot, amelynek a tartalmát látható meglepedettséggel kóstolgatta az imént az egyik sarokban. – A jó isten áldja meg magát, lelkem, mit szólna, ha olyan öreg lenne, mint én? Ha majd maga is a világra hozott tizenhárom gyereket, és mind meghaltak, kettő kivételével, akik itt vannak velem a dologházban, hát akkor majd maga is megtanulja, hogy ne beszéljen így, édes jó lelkem! Gondoljon csak arra, mi az, anyának lenni, kis galambom, gondoljon csak arra!

Az anyai örömök e vigasztalónak szánt ecsetelése szemlátomást nem érte el a kellő hatást. A beteg csak megrázta a fejét, és nyújtotta a karját a gyerek felé.

Az orvos a karjába adta az újszülöttet. Az asszony sápadt, hideg ajkával szenvedélyesen megcsókolta a gyerek homlokát; megsimogatta az arcát; riadtan körülnézett; megborzongott; visszahanyatlott a párnájára – és meghalt. Dörzsölgetni kezdték a mellét, a két kezét, a háltékát; pedig a szívverése már örökre megállt. Buzdító, vigasztaló szavakat mondogattak neki, de ő már rég nem értette a földi beszédet.

– Vége van, kedves Hogyishívjákné, hiába! – mondta végül az orvos.

– Jaj, szegény lelkem, ennek bizony vége! – mondta az ápolónő, s felemelte a párnáról a zöld palack dugóját, ami kiesett a zsebéből, mikor lehajolt, hogy a gyereket felvegye. – Szegény lelkem!

– Nem kell mindjárt értem küldenie, ha a gyerek sírni talál – mondta az orvos, a kesztyűjét húzogatva nagy gonddal és figyelemmel. – Nagyon valószínű, hogy baj lesz vele. Adjon neki egy kis zabkását, ha nyafog.

Föltette a alapját, s az ajtó felé indulva egy pillanatra még megállt az ágy mellett.

– Amellett igazán szép lány volt – mondta. – Honnét jött?

– Csak tegnap este hozták be – felelte az öregasszony –, a felügyelő úr parancsára. Az utcán találták, ott feküdt. Valahonnét messzebbről jöhetett, mert a cipője már csupa rongy volt a sok gyaloglástól; de hogy honnét jött, vagy hová igyekezett, azt senki sem tudja.

Az orvos a holttest fölé hajolt, és megemelte a bal kezét.

– A szokásos történet – mondta fejcsóválva. – Látom, nincs jegygyűrűje. Hja-jal! Hát jó éjszakát!

A tudós úriember elballagott vacsorázni; az öreg ápolónő pedig, miután ismét erőt merített zöld palackjából, letelepedett a tűz mellé, egy alacsony ülőkére, és pólyázni kezdte a csecsemőt.

Az ifjú Twist Olivér nagyszerű bizonyossága volt annak, hogy meny-

nyire a ruha teszi az embert. A takaróba csavargatva, mert eddig ez volt minden öltözete, éppúgy lehetett volna egy grófnak a gyereke, mint egy koldusé; még a leggőgösebb idegen is bajosan tudta volna megállapítani a pontos társadalmi helyzetét. Most azonban, miután bebugyolálgatták az ócska pólyába, amely egészen megsárgult már a hosszú használatban, Olivérre ráütődött a bélyeg, megkapta a jelzőcéduláját, s egyszerre a pontos helyére került – az egyházközség árvája lett – a dologház apátlan-anyátlan fia – alázatos éhenkórász – akit ideoda rugdosnak és pofoznak majd a világban – akit mindenki lenéz, és senki sem sajnál.

Olivér torkaszakadtából sírt. De ha tudta volna, hogy árva, s hogy az egyház gondnokainak és felügyelőinek szerető jóindulatára van hagyatva, akkor talán csak annál hangosabban sírt volna.

MÁSODIK FEJEZET

mely Twist Olivér növekedésének, neveltetésének és ellátásának a körülményeiről szól

Életének első nyolc-tíz hónapjában Olivér egy kialakult szélhá-mosság és csalási rendszer áldozata volt. Anyatej nélkül nevelték fel. A dologház vezetősége szabályosan jelentette az egyházközség illeté-kes hatóságának az árva csecsemő éhező és elhagyott állapotát. Az egyházközség illetékes hatósága ünnepélyesen megkérdezte a dolog-ház vezetőségét, hogy nincs-e az „intézetben” ez idő szerint egy olyan bentlakó nőszemély, aki képes lenne ellátni Twist Olivért azzal a gyá-molítással és táplálékkal, amelyre szüksége van. A dologház vezetősége tisztelettel jelentette, hogy nincs. Ezek után az egyházközség illetékes hatósága úgy döntött, nagylelkűen és irgalmasan, hogy Olivért „kihe-lyezik”, azaz más szóval a dologház egyik fiókindezébe viszik ki, vagy három mérföldnyire innét, ahol húsz-harminc más fiatalkorú bűnöző, a szegénytörvény megszegője, hentereg a földön reggeltől estig, a túl-ságosan bő táplálkozás vagy a túlzott ruházkodás fölösleges kényel-metlenségeitől megkímélve, egy idősebb asszonyság anyai felügyelete alatt, aki a kis bűnösök ellátására heti hét és fél pennyket kap fejenként, minden apró koponya után.

Hét és fél pennyből hetenként becsületesen el lehet látni egy gye-reket; sok mindent lehet kapni hét és fél pennyért, éppen eleget ahhoz, hogy még meg is terhelje és elrontsa vele a gyomrát. Ez az idősebb asszonyság igen bölcs és tapasztalt nő volt; tudta ő, hogy mi tesz jót a gyerekeknek; s tökéletesen tisztában volt azzal is, hogy mi tesz jót neki. Ennélfogva a hetipénzek nagyobbik részét megtartotta ma-gának, a növekedő egyházközségi nemzedék ételmezését pedig még szűkebbre fogta, mint ahogyan eredetileg szánták. Ezzel sikerült neki a mélypontot még mélyebbre süllyeszteni, és bebizonyítania önmagáról, hogy milyen nagy kísérletező tudós.

Mindnyájan ismerjük annak a másik nagy kísérletező tudósnak a történetét, akinek az volt az elmélete, hogy a ló tulajdonképpen evés

nélkül is meg tud élni, s akinek a kísérletei olyan nagyszerűen beváltak, hogy a tulajdon lovát már sikerült napi egy szál szalmára szoktatnia, és kétségtelenül sikerült volna neki egy roppant tüzes és szilaj, egyáltalában nem táplálkozó paripát nevelnie belőle, ha a ló ki nem adja a páráját huszonnégy órával a döntő pillanat előtt, amikor először abrakolt volna üres levegőt. Sajnos, a Twist Olivér gondját viselő asszonyság tudományos kísérletezései sem váltak be, mert az ő kísérleti módszerei is rendszerint hasonló eredménnyel jártak; ugyanis amikor egy gyerek már éppen eljutott volna odáig, hogy megéljen a lehető legrosszabb eleség lehető legszűkebb adagjaín, tíz eset közül nyolc és fél esetben megtörtént az a visszás dolog, hogy vagy belebetegedett a nélkülözésekbe és a fagyoskodásba, vagy beleesett a tűzbe, mert nem vigyáztak rá, vagy pedig félig agyonzúzta magát egy véletlen szerencsétlenség folytán; de bármelyik eset fordult is elő velük, a nyomorult kis jószágok rendszerint hamarosan átköltöztek a másvilágra, megtértek atyáikhoz, akiket ezen a világon nem is ismertek.

Időnként, amikor a szokásosnál buzgóbb vizsgálat indult meg egy-egy árva gyerek ügyében, akit nem vettek észre a vaságy összehajtogatásánál, vagy akit véletlenül mosáskor vigyázatlanul halálra forráztak – ámbár ez az utóbbi baleset nagyon ritkán fordult elő, mert a mosáshoz hasonló jelenségek nem voltak túlságosan gyakoriak a telepen –, az esküdtszék tagjai a fejükbe vették, hogy kellemetlen kérdéseket feszegetsenek, vagy a hívek kezdtek aláirogatni forradalmi hangú tiltakozásokat. Az ilyen felháborító beavatkozásoknak azonban mindig gyorsan véget vetett az orvos tanúskodása és az egyházi vallomása; az előbbi mindig felboncolta a holttestet, és sosem talált benne semmit (ami igazán nagyon valószínű volt), az utóbbi pedig kivétel nélkül mindig azt vallotta eskü alatt, amit az egyházközség kívánt; ami valóban önzetlenség volt tőle. Ezenfelül a bizottság időnként kivonult ellenőrizni a telepet, s ilyenkor mindig kiküldték az egyházfit egy nappal előbb, hogy jelezze a jövetelüket. A gyerekek aztán a szemle napján mindig szép tisztáknak és rendeseknek találtattak; kinek lehet még valami kifogása ezek után?

Nem várhatjuk el, hogy a gyermekkertészetnek ezek a módszerei

különösen szép és kicsattanóan egészséges gyümölcsöket teremjenek. Twist Olivér kilencedik születésnapja egy sápadt, vézna fiúcskára köszöntött rá, egy kissé csenevész termetű és határozottan vékonypénzű, sovány gyerekre. A természet azonban – vagy az átöröklés – bátor szellemet, erős lelket adott Olivérnek. Ez a bátor lélek bőven elfért Olivér testében, hála az intézet takarékos étrendjének; és talán ennek a szellemnek köszönhette a fiú, hogy egyáltalán valaha is megérte a kilencedik születésnapját. De hát akárhogyan is történt, tény az, hogy megérte ezt a napot; s méghozzá a szenespincében ünnepelhette meg, két másik fiatalúr válogatott társaságában, miután alapos elpáholásban részesült velük együtt, és bezárták őket a pincébe, mert arcátlanul azt merték állítani, hogy éhesek. Ezután történt, hogy Mann asszony, a ház jószágos úrnője, ijedten vette észre Bumble úr váratlan megjelenését a kerti kapuban. Bumble úr éppen a kisajtót igyekezett kinyitni.

– Jószágos ég! Maga az, Bumble úr, maga az, kérem? – kiáltott fel Mann asszony, s kidugta a fejét az ablakon, ügyesen mímelve az örömtől sugárzó arckifejezést. – („Zsuzsi, hozd fel gyorsan a pincéből Olivért meg a két másik kölköt, s mosdasd meg őket azonnal.”) – Jaj nekem, mennyire örülök! Ki sem tudom mondani, milyen boldog vagyok, Bumble úr, hogy eljött, de i-igazán!

Bumble úr azonban kövér és mérges természetű ember volt; tehát ahelyett, hogy ezt a szívből jövő fogadtatást nyájasan viszonzta volna, csak irgalmatlanul rázni kezdte a kiskaput, majd egy akkora rúgott bele, amekkorát csupán egy egyházfi képes rúgni.

– Jaj, istenem! – mondta Mann asszony, s odaszaladt. Ugyanis a három gyereket közben már felhozták. – Hogyan is történt; hogy erről megfeledezhettem! Hiszen a kapu be van reteszelve belülről, a drága kis gyermekeink miatt, tetszik tudni! Tessék besétálni; tessék besétálni, kérem, Bumble úr, parancsoljon, kérem!

Ezt a szíves invitálást egy olyan térdhajtással kísérte az asszony, hogy még az egyházi gondnok szívét is meglágyította volna vele, az egyházfira azonban semmiféle hatással nem volt.

– Tisztelettudó és illedelmes eljárásnak tartja azt, Mann asszony

– kérdezte Bumble úr, megmarkolva a botját –, hogy kertajtóban megvárassa az egyház tisztviselőjét, amikor hivatalos ügyben keresi fel magát, az egyházközség árváinak hivatalos ügyében? Tisztában van azzal, Mann asszony, hogy maga is az egyházközség alkalmazottja, mondhatnám, megbízottja?

– De igazán, Bumble úr, csak szoltam a mi kedves gyerekeinknek, akik úgy szeretik magát, szoltam nekik, hogy meg tetszett érkezni – felelte Mann asszony rendkívül alázatosan.

Bumble úr nagyon büszke volt a szónoki képességeire és a tekintélyére. Miután megcsillogtatta az előbbit, és megvédelmezte az utóbbit, megnyugodott kissé.

– No, jól van, no, jól van, Mann asszony – válaszolta higgadtabb hangon –, lehetséges, lehetséges. Hát vezessen be, Mann asszony, mert hivatalos ügyben jöttem, beszélnivalóm van magával.

Az asszony egy kis téglapadlós nappali szobába vezette be az egyházfit; széssel kínálta meg; s szolgálatkészen lerakta a háromszögletű kalapját meg a botját elébe az asztalra. Bumble úr megtörölgette a gyaloglástól verejtékező homlokát, elégedetten nézegette a háromszögletű kalpagot, és elmosolyodott. Igen, elmosolyodott. Az egyházfi is csak ember; Bumble úr mosolygott.

– Zokon ne vegye, kérem, amit mondok – szólalt meg Mann asszony lebilincselő nyájassággal.

– Nehogy rossz néven vegye tőlem, kérem, de ugye, hosszú sétát tett meg, amíg ideért, hiszen máskülönben szóba se hoznám. Nem kínálhatnám meg egy csöpp italfélével, Bumble úr?

– Nem. Nem iszom. Egy csöppet sem – mondta Bumble úr, elháritóan intve a kezével, méltóságteljes, de nyugodt mozdulattal.

– Jól fog esni – mondta Mann asszony, aki figyelte az elutasítás hangsúlyát és a kísérő kézmozdulatot. – Csak néhány csöppet, egy pirinyócskát, egy kis friss vízzel meg egy kockacukorral.

Bumble úr köhécselt.

– Csak egy pirinyócskát – mondta Mann asszony rábeszélő hangon.

– S mi lenne az? – kérdezte az egyházfi.

– Jaj, hát egy kis gyógyelixír, mindig kell tartanom belőle a háznál, hogy beadhassak belőle az én drága gyerekeimnek, felfúvódás ellen, ha rosszul érzik magukat, tetszik tudni, Bumble úr – felelte az asszony; s közben a szoba sarkában álló pohárszékből kivett egy üveget és egy poharat. – Fenyőpálinka. Megmondom én őszintén, Bumble úr. Fenyőpálinka.

– Úgy? Gyógyelixírt is ad a gyerekeknek, Mann asszony? – kérdezte Bumble, miközben le nem vette a szemét az italkeverés érdekes látványáról.

– Jaj, adok bizony, adok én a lelkecskéimnek, pedig nagyon sokba kerül – felelte az asszony. – Nem bírom én azt nézni, hogy itt a szemem láttára szenvedjenek szegénykék, tetszik tudni.

– Elhiszem – mondta Bumble úr helyeslőleg –, elhiszem. Derék, jószívű asszony maga, Mann asszony. (Az asszony most letette elébe a poharat.) Majd megemlítem a vezetőség előtt, az első adandó alkalommal, Mann asszony. (Bumble maga elé húzta a poharat.) Anyjuk helyett igazi anyjuk maga, Mann asszony. (Megkavarta az italt.) Hát... hát az egészségére, kedves Mann asszony! – mondta, s azzal felhajtotta a pohár felét. – No, most pedig térjünk a tárgyra – folytatta az egyházfi, és egy bőrtárcát vett elő. – Az a fiú, akit jobb híján Twist Olivérnek kereszteltek, ma lett kilencesztendő.

– Isten tartsa meg a lelkemet – szólott közbe Mann asszony, s a köténye csücskével dörzsölni kezdte a bal szemét.

– S ámbátor tíz font összegű jutalmat tűztünk ki, mely összeg utóbb húsz fontra emeltetett, s ámbátor az egyházközség részéről megtettünk minden emberi, sőt mondhatnám emberfeletti erőfeszítést – mondta Bumble úr –, mind ez ideig nem sikerült megállapítanunk, hogy ki volt a gyermek apja, sem pedig azt, hogy mi volt az anyja neve, lakhelye és családi ál-la-po-ta.

Mann asszony széttárta a két karját csodálkozásában; de aztán egy pillanatnyi tűnődés után megkérdezte:

– De hát akkor tessék mondani, hogy lehet, hogy mégis kapott

nevet a gyerek? Az egyházi nagy büszkén kihúzta magát, és így felelt:

– Én találtam ki a nevét.

– Maga, Bumble úr?

– Én, Mann asszony. Ábécésorrendben szoktunk nevet adni a lelenceinknek. Utoljára az S betűnél tartottunk... azt Swuble-nak kereszteltem. Órá a T betű jutott... Twist, én adtam ezt a nevet. A következő majd, ha sor kerül rá, Unwin lesz, utána pedig Wilkins. Megvannak már a neveim előre, egészen az ábécé végéig, s aztán újra előlről, ha elérkeztem a Z betűig.

– Ó, hiszen maga valóságos írói tehetség, Bumble úr! – mondta Mann asszony.

– No igen, no igen – mondta az egyházi, akinek láthatólag jólesett ez a bók –, talán csakugyan. Lehetséges, lehetséges, Mann asszony.

Kiitta a maradék fenyőpálinkáját, és így folytatta:

– Minthogy Olivér most már túl nagy ahhoz, hogy itt maradjon, a vezetőség úgy döntött, hogy visszavesszük a dologházba. Személyesen jöttem el érte, hogy átvigyem. Hozza hát ide élém máris.

– Hozom azonnal – mondta Mann asszony, és kisietett érte.

Olivért tehát, akinek az arcára és a kezére rátapadt külső piszokrétegeiből időközben lesikáltak annyit, amennyit egyszeri mosdatással le lehetett vakarni, jóságos pártfogója bevezette a szobába.

– Hajtsd meg magad az úr előtt, Olivér – mondta Mann asszony.

Olivér meghajlása félig a széken ülő egyházfinak, félig az asztalon levő háromszögletű kalapjának szólt.

– Hát eljössz-e velem, Olivér? – kérdezte Bumble úr fennkölt méltósággal.

Olivér már éppen akarta mondani, hogy boldogan elmenne innét akárkivel a világon, amikor felnézett, és észrevette az egyházi mögött álldogáló Mann asszonyt, aki dühös képpel rázta feléje az öklét. Rögön megértette a figyelmeztetést, mert ez az ököl már elég maradandó nyomot hagyott a testén ahhoz, hogy maradandó nyomot hagyjon a lelkében is.

– Ő is velem jön? – kérdezte a szegény Olivér.

– Nem, Mann asszony nem jöhet – válaszolta Bumble úr. – De néha eljön majd, és meglátogat.

Ez nem nagyon vigasztalta meg a gyereket. De akármilyen fiatal is volt, úgyesen tudta tettetni, mintha nagyon sajnálná, hogy el kell mennie. Nem esett nagyon nehezére, hogy könnyeket csaljon a szemébe. Az éhezés és a rossz bánásmód rendkívül megkönnyítik az embernek, ha sírni akar; úgyhogy Olivér igazán nagyon természetes könnyeket hullatott. Mann asszony összevissza ölelgette, aztán, ami sokkal jobban elkelte Olivérnek, adott neki egy vajas kenyeret, hogy ne lássék túlságosan kiéhezettnek, ha majd megérkezik a dologházba. Ezzel a karéj kenyérral a kezében, fején a kis barna árvaházi posztósapkájával, elindult hát Olivér, hogy Bumble úr kíséretében elhagyja ezt a nyomorúságos otthonát, ahol soha egy kedves szó, egy barátságos tekintet fel nem vidította gyerekkorának komor éveit. Mégis, amikor becsukódott mögötte a kis kertajtó, gyerekes fájdalom fogta el. És kitört belőle a sírás. Akármilyen nyomorultak is voltak szerencsétlen kis sorstársai, akikől most elvált, mégiscsak ők voltak egyedüli barátai életében; s most hasított a gyerek szívébe először magányosságának a tudata, hogy milyen egyedül van a széles nagyvilágban.

Bumble úr hosszú, kiadós léptekkel ügetett; a kis Olivér mellette loholt, görcsösen belekapaszkodva az egyházi aranypaszományos kabátujjába, és minden negyed mérföldnél megkérdezte, hogy „ugye, már mindjárt ott vagyunk?”. Bumble úr csak nagyon kurta és harapós kedvű válaszokat adott neki; mert az az átmeneti nyájasság, amelyet a fenyőpálinka képes kiváltani némely halandóból, időközben már elpárolgott, és ő újra hivatalos személyiség lett.

Még egy negyedórája sem volt, hogy Olivér megérkezett a dologház falai közé, és éppen csak hogy végzett egy második karéj kenyér elpusztításával, amikor Bumble úr, aki rábízta őt egy öregasszony gondjaira, ismét megjelent, s közölte vele, hogy ma este tanácsülés van, ahol neki okvetlen meg kell jelennie.

Olivérnek nem volt egészen világos fogalma arról, hogy mi az a

tanácsülés, úgyhogy a hír kissé meghökkentette, és nem tudta biztosan, hogy oruljon-e neki, vagy sírjon rajta. De amúgy sem maradt sok ideje tepelni a dolog fölött, mert Bumble úr fejbe kólintotta a botjával, hogy magához térítse; aztán még egyet kapott a hátára, hogy még jobban felélénküljön; majd ráparancsoltak, hogy indulás, és bevezették őt egy nagy, fehérre meszelt szobába, ahol nyolctíz kövér úr ült egy asztal körül. Az asztalfőn; kissé magasabb karosszékben, mint a többi, egy különösen kövér, kerek, pirosposzsgás képű úr ült.

– Hajtsd meg magad a tanács előtt – mondta Bumble úr.

Olivér letörölt két-három könnycseppet a szeme csücskéből; körülpislogott, keresve a tanácsot, s minthogy nem kapott, meghajolt a kövér urak felé.

– Hogy hívnak, gyerek? – kérdezte a magas széken ülő úr.

Olivér úgy megijedt a sok úriember láttára, hogy remegni kezdett előttük; az egyházi megint rávágott egyet hátulról, ettől pedig sírva fakadt. Ennek a két oknak a következtében csak nagyon halk, motyogó hangon válaszolt a kérdésre, minél fogva egy fehér mellényes úr hülyének nevezte. Ami igazán pompás módszer, ha egy remegő gyereket meg akarunk nyugtatni, és bátorságot akarunk önteni belé.

– Figyelj ide – mondta a magas széken ülő úr –, figyelj ide, fiú. Te árva gyerek vagy, ezt tudod, ugye?

– Az micsoda, kérem szépen? – kérdezte szegény Olivér.

– Ez csakugyan hülye... ugye, megmondtam? – szólt a fehér mellényes úr.

– Csitt – mondta az előbbi úr. – Azt tudod, hogy nincs se apád, se anyád, és hogy az egyházközség nevelt fel, ugye?

– Igenis – felelte Olivér, keservesen sírva.

– Mit sírsz? – kérdezte a fehér mellényes úr. Ez igazán teljesen értetetlen dolog volt. Mi a csudáért sírt vajon ez a gyerek?

– Remélem, hogy imádkozol esténként – mondta egy másik úr goromba hangon –, remélem, minden este imádkozol azokért, akik táplálnak, és gondodat viselik... imádkozol, ahogy egy jó keresztényhez illik.

– Igenis – dadogta a fiú.

Jól mondta ez az utóbbi úriember, akaratlanul is jól eltalálta. Mert Olivérnek igazán nagyon jó kereszténynek kellett volna lenni ahhoz, hogy azokért az emberekért imádkozzék, akik őt táplálták, és a gondját viselték. De nem imádkozott, mert soha senki nem tanította őt imádkozni.

– No, jól van! Hát most azért jössz ide, hogy tanuljál; valami tiszteletes mesterségre fogunk majd – mondta a pirosposzsgás úr a magas elnöki széken.

– Úgyhogy holnap reggel hatkor már meg is kezded a kóctépést – tette hozzá a barátságatlan fehér mellényes.

Olivér, az egyházi biztatására, mély meghajlással köszönte meg az uraknak, hogy ezentúl a művelődését és a hasznos mesterséget ilyen szerencsésen egyesítő kóctépéssel foglalkozhat majd, aztán gyorsan kitudskolták; egy nagy hálóterembe vitték, ahol durva, kemény fekhelyen lassan álomba sírta magát. – Milyen nemes példája Angolország gyengéd, emberszerető törvényeinek! Lefektetik a szegényeket, hadd aludjanak!

Szegény Olivér! Nem is sejtette, amíg így boldog öntudatlanságban szendergett, megfeledkezvén az egész világról, nem is sejtette, hogy a tanács éppen ezen a szent napon fogadott el egy határozatot, amely a legkézzelfoghatóbb befolyással lesz majd egész jövőendő életére, boldogulására.

Az egyházközségi tanács tagjai valamennyien rendkívül bölcs, komoly gondolkodású, nagy tudású férfiak voltak. Mikor a dologház ügyeire fordították a figyelmüket, azonnal rájöttek arra, amit egy közönséges halandó soha ki nem talált volna – hogy a szegények szeretik ezt a helyet! Nagyszerű szórakozóhely volt ez a szegény embereknek, kaszinó, ingyenvendéglő, annak rendje és módja szerint való; kocsmá, ahol fizetni sem kell; reggeli, ebéd, uzsonna és vacsora, kiszolgálás, egész éven át nyitva; földi paradicsom, melynek falai közt ismeretlen fogalom a munka, csak szórakozásból és henyélésből áll az élet.

Hohó! – mondta a tanács, átlátva a szitán. – Hohó, megálljunk